

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

KRITÉRIA HODNOCENÍ PROFILOVÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY FORMOU ÚSTNÍ ZKOUŠKY

Žák ze školního seznamu literárních děl 2026/2027 sestaví dle stanovených kritérií vlastní seznam literárních děl. Školní seznam literárních děl 2026/2027 je umístěn na webu školy. V žakovském seznamu je **20 děl**. Žák odevzdá seznam ředitelce školy **do 31. března 2027** (pro jarní zkušební období) a do 30. června 2027 (pro podzimní zkušební období).

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. **Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut. Ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut.** V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu. Neodevzdá-li žák do stanoveného data vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům ze školního seznamu literárních děl 2026/2027.

Kritéria pro sestavení žakovského seznamu:

Žák vybírá ze školního seznamu literárních děl 2026/2027 20 literárních děl.

Světová a česká literatura do konce 18. století minimálně 2 literární díla

Světová a česká literatura do konce 19. století minimálně 3 literární díla

Světová literatura 20. a 21. století minimálně 4 díla

Česká literatura 20. a 21. století minimálně 5 literárních děl

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu žáka zastoupena próza, poezie a drama. Seznam žáka může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

V případě zkoušek z českého jazyka a literatury tvoří hodnocení písemné práce 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky:

Žák je hodnocen v několika oblastech, **nejvýše může získat 30 bodů** za celou zkoušku. Čas, který je věnován jednotlivým částem ústní zkoušky, by měl odpovídat jejich podílu na bodovém hodnocení ústní zkoušky. **Zkouška trvá nejdéle 15 minut.** Vzhledem k zadání zkoušky, kterým je literární dílo, by analýze uměleckého textu a charakteristice literárněhistorického kontextu měly být věnovány 2/3 celkové časové dotace (orientačně tedy 10 min) a analýze neuměleckého textu 1/3 celkové časové dotace (orientačně tedy 5 min). Poslední oblastí, v níž je žák hodnocen, je kritérium výpověď v souladu s jazykovými normami. Hodnocení žáka v tomto kritériu je založeno na jeho výkonu v průběhu celé zkoušky. Aby žák splnil ústní zkoušku, musí dosáhnout **minimálně 12 bodů**.

STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY

ověřované vědomosti a dovednosti					
LITERÁRNĚ HISTORICKÝ KONTEXT	• kontext autorovy tvorby	0	1	2	3
	• literární / obecně kulturní kontext	0	1	2	3
		6			
A N A L Ý Z A U M Ě L E C K É H O T E X T U	I. část				
	• literární druh a literární žánr	0	1	2	
	• kompoziční výstavba	0	1		
	• zasazení výňatku do kontextu díla	0	1		
	• téma a motivy	0	1	2	
	• časoprostor	0	1		
		7			
	II. část				
	• postavy	0	1	2	
	• vyprávěcí způsoby/vypravěč/lyrický subjekt a typy promluv / veršová výstavba	0	1	2	
		4			
	III. část				
	• jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku / tropy a figury a jejich funkce ve výňatku	0	1	2	3
		3			

ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU	I. část				
	• hlavní myšlenka textu	0	1		
	• komunikační situace (funkce, adresát)	0	1	2	
		3			
	II. část				
	• funkční styl	0	1		
	• slohový postup	0	1		
	• slohový útvar	0	1		
	• kompoziční výstavba výňatku a jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku	0	1	2	
		5			
	• výpověď v souladu s jazykovými normami	0	1	2	
		2			
	Celkové hodnocení	30			

Bodové hodnocení jednotlivých částí zkoušky	
část	maximální počet bodů
Literárněhistorický kontext	6
Analýza uměleckého textu 1. část	7
Analýza uměleckého textu 2. část	4
Analýza uměleckého textu 3. část	3
Analýza neuměleckého textu 1. část	3
Analýza neuměleckého textu 2. část	5
Výpověď v souladu s jazykovými normami	2
CELKEM	30

Hodnotící tabulka	
Počet bodů	známka
30–27	1 (výborný)
26–22	2 (chvalitebný)
21–17	3 (dobrý)
16–12	4 (dostatečný)
11 a méně	5 (nedostatečný)

SPECIFIKACE BODOVÉ ŠKÁLY HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY

	0	1	2	3
Kontext autorovy tvorby	- dílo není zařazeno do kontextu autorovy tvorby - nejsou jmenována další autorova díla - ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky - pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře, popř. žák je pasivní a nekomunikuje	- dílo je zařazeno do kontextu autorovy tvorby (např. stěžejní dílo, průkopnické, nevyčnávající kvalitou apod.) - žák prokázal schopnost identifikovat a sdělit klíčové informace o autorovi, které mají přímou souvislost s jeho literární tvorbou, nebo pouze jmenuje další autorova díla - pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře	- dílo je zařazeno do kontextu autorovy tvorby (např. stěžejní dílo, průkopnické, nevyčnávající kvalitou apod.) - žák prokázal schopnost identifikovat a sdělit klíčové informace o autorovi, které mají přímou souvislost s jeho literární tvorbou - jsou jmenována další autorova díla - pomoc zkoušejícího je nutná občas	- dílo je zařazeno do kontextu autorovy tvorby (např. stěžejní dílo, průkopnické, nevyčnávající kvalitou apod.) - žák prokázal schopnost identifikovat a sdělit klíčové informace o autorovi, které mají přímou souvislost s jeho literární tvorbou (např. v projevu zazněly relevantní údaje o životě autora, jeho smýšlení, názorech či osobních zkušenostech, které ovlivnily tematiku a styl jeho děl. Žák dokázal propojit autorovu biografii s dobovým kontextem a reflektovat, jak historické, společenské či kulturní okolnosti formovaly jeho tvorbu) - jsou jmenována další autorova díla - projev je věcný, strukturovaný a svědčí porozumění literárnímu dílu i jeho širším souvislostem - nedostatky se nevyskytují - pomoc zkoušejícího není nutná
Literární/obecně kulturní kontext	dílo není zařazeno do kontextu doby	- autor a jeho dílo je pouze zařazeno do kontextu doby a směru - pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře	- autor a jeho dílo je zařazeno do kontextu doby a směru - jsou popsány znaky daného směru a okolnosti období - nejsou však jmenováni další autoři a jejich díla (nebo jsou jmenováni autoři a nejsou popsány znaky směru apod.) - pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle	- autor a jeho dílo je zařazeno do kontextu doby a směru - jsou popsány znaky daného směru a okolnosti období - jsou jmenováni další autoři (doba, žánr, směr) a u každého alespoň jedno dílo - pomoc zkoušejícího není nutná

	0	1	2	3
Literární druh a žánr	není správně určen literární druh a žánr	je určen jen literární druh, ale ne žánr a naopak	je správně určen literární druh a žánr	
Kompoziční výstavba	není popsána kompoziční výstavba díla	je popsána kompoziční výstavba díla		
Zasazení výňatku do kontextu díla	ukázka není zasazena do kontextu díla	ukázka je zasazena do kontextu díla		
Téma a motivy	není jmenováno téma ani motivy	je jmenováno jen téma, ale ne motivy a naopak	je jmenováno téma i motivy (ukázky, knihy)	
Časoprostor	není určen časoprostor	je správně určen časoprostor		
Postavy	- nejsou vyjmenovány zásadní postavy díla - nejsou charakterizovány postavy - nejsou popsány vztahy mezi postavami	- jsou jen vyjmenovány zásadní postavy díla - postavy nejsou charakterizovány, ani nejsou popsány vztahy mezi nimi - pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře	- jsou vyjmenovány zásadní postavy díla - postavy jsou charakterizovány, jsou popsány vztahy mezi nimi - pomoc zkoušejícího není nutná	
Vyprávěcí způsoby/ vyprávěč/lyrický subjekt a typy promluv / veršová výstavba	- nejsou popsány vyprávěcí způsoby ani typy promluv/veršová výstavba - není správně určen vyprávěč/lyrický subjekt	- je určen pouze vyprávěcí způsob, nebo pouze typy promluv/ popsán pouze počet slok a typ verše, (vázaný/volný), nebo rýmové schéma /určeny monology a dialogy - je správně určen vyprávěč/lyrický subjekt - pomoc zkoušejícího je však nutná ve větší míře	- je popsán vyprávěcí způsob a různé typy promluv / vyjmenován počet slok, typ verše (vázaný/volný) a rýmové schéma/monology a dialogy přímo v textu - je správně určen vyprávěč/lyrický subjekt - pomoc zkoušejícího není nutná nebo jen ojediněle	
Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku/tropy a figury a jejich funkce ve výňatku	- nejsou popsány jazykové prostředky ani v minimální míře - žák je pasivní a nekomunikuje	jsou určena a textem doložena slova pouze na základě spisovnosti a nespisovnosti	- jsou nalezena a doložena slova z různých vrstev slovní zásoby /určeny tropy a figury - pomoc zkoušejícího je nutná jen ojediněle	- jsou nalezena a doložena slova z různých vrstev slovní zásoby - je zdůvodněna jejich funkce v textu / jsou určeny tropy a figury a jejich funkce v textu - pomoc zkoušejícího není nutná

	0	1	2	3
Hlavní myšlenka textu	není popsána hlavní myšlenka textu	je popsána hlavní myšlenka textu		
Komunikační situace (funkce, adresát)	není správně popsána komunikační situace	- v popisu komunikační situace se objevují nedostatky - žák je veden učitelem	je vhodně popsána komunikační situace, adresát /např. žák správně určí, v jaké situaci se projev odehrává (např. formální/neformální, veřejná/soukromá). Rozpozná účel projevu (např. informovat, přesvědčit, pobavit, vyzvat k činnosti). Žák jasně definuje, komu je projev určen (např. vrstevník, učitel, veřejnost). Zohlední vztah mezi mluvčím a adresátem (např. rovnost, autorita, důvěrnost) apod.	
Funkční styl	není určen funkční styl	je určen funkční styl		
Slohový postup	není určen slohový postup	je určen slohový postup /postupy		
Slohový útvar	není určen slohový útvar	je určen slohový útvar		
Kompoziční výstavba výňatku a jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku	není popsána kompoziční výstavba, jazykové prostředky a jejich funkce ani v minimální míře	je popsána pouze forma, nebo pouze jazykové prostředky z různých vrstev slovní zásoby; žák je výrazněji veden zkoušejícím	- je popsána forma a jazykové prostředky z různých vrstev slovní zásoby - jsou popsány syntaktické prostředky - pomoc zkoušejícího není nutná nebo je žák veden minimálně	
Výpověď v souladu s jazykovými normami	- žák nekomunikuje nebo komunikuje nesrozumitelně - výpověď je ve velké míře v rozporu s jazykovou normou	ve struktuře výpovědi se objevují drobné nedostatky /výpověď je občas v rozporu s jazykovou normou	- žákův projev je v souladu s jazykovými normami, popřípadě s minimálními odchylkami od normy/výborně argumentuje - pomoc zkoušejícího není nutná	

ÚPRAVA PODMÍNEK PRO ŽÁKY S PŘIZNANÝM UZPŮSOBENÍM PODMÍNEK PRO KONÁNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY (PUP MZ)

Úpravou podmínek pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky se zabývá novelizovaná vyhláška č. 177/2009.
https://maturita.cermat.cz/files/files/zakon-vyhlaska/vyhlaska_177_2009_15-10-2020.pdf

Dle vyhlášky č. 177/2009 § 1 písm. c) žáci PUP MZ jsou definováni takto:

„Pro účely této vyhlášky se rozumí žákem s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky žák nebo uchazeč uvedený v § 16 odst. 9 školského zákona, žák nebo uchazeč s vývojovými poruchami učení nebo zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení, kterému je na základě jeho žádosti umožněno konat maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho potřebám.“

Na základě Přílohy č. 2 vyhlášky 177/2009 Sb. jsou žáci s PUP MZ členěni do čtyř kategorií podle typu vzdělávacích potřeb a do skupin 1 až 3 podle míry požadovaných uzpůsobení, v Příloze č. 3 vyhlášky jsou pak definovány možnosti uzpůsobení maturitní zkoušky.

	Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3
Tělesné postižení (TP)	Navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; obsahové úpravy ve smyslu nahrazení některých úloh, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence
Zrakové postižení (ZP)	Navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace (zvětšené písmo vel. 14, 16, 20, 26 b., Braillovo písmo, elektronická verze); možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence
Sluchové postižení (SP)	Navýšení čas. limitu o 50 %; kompenzační pomůcky; vyloučen poslech z cizího jazyka.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky; možnost využití služeb tlumočníka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka. N – navýšení čas. limitu o 100 %; zkušební dokumentace bez úprav; kompenzační pomůcky; možnost využití služeb	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + konání modifikované zkoušky z ČJ a CJ (anglického) pro neslyšící + tlumočení českého znakového jazyka

		tlumočníka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka.	
Specifické poruchy učení a ostatní (SPUO)	Navýšení čas. limitu o 25 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 50 %; formální úpravy zkušební dokumentace; případně obsahové úpravy, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky. N – navýšení čas. limitu o 50 %; zkušební dokumentace bez úprav; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 100 %; ostatní uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence (netýká se žáků se SPU)

V Přerově dne 14. 9. 2026

Mgr. Jiří Ocelka
vedoucí PK ČJ a DV